

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Mithali 1:1-7

Kusudi la mithali ni kufundisha hekima. Kusudi la kitabu cha Mithali ni kuwaelekeza watu jinsi ya kuishi vyema.

Kuishi vizuri kunamaanisha kuishi kwa busara. Kuishi kwa busara kunamaanisha kufanya yaliyo sahihi, ya uaminifu na ya haki. Hii ni kwa sababu hekima inategemea kumheshimu Mungu. Mungu aliwafundisha Waisraeli (Israeli) jinsi ya kufanya yaliyo sahihi, ya uaminifu na ya haki. Aliwafundisha haya kupitia Sheria ya Mose.

Kujua sheria za Mungu si njia pekee ya kuelewa kilicho sawa na cha haki na cha kweli. Hii pia inaweza kujifunza kwa kusikiliza yale ambayo watu wenye hekima wanasema. Watu wenye hekima wana ujuzi, maarifa na ufahamu. Lakini kumheshimu Bwana ni muhimu zaidi kuliko vitu hivyo vyote. Kumheshimu Mungu ndiyo jinsi watu wanavyoanza kuwa na hekima na kuishi vizuri.

Mithali 1:8-9:18

Kwenye sehemu hii ya kitabu cha Mithali, baba anazungumza na mwanawe. Baba na mama wamemfundisha mwanao jinsi ya kuishi vyema. Wamemfundisha kwa maneno yao na kwa mfano wa jinsi wanavyoishi. Baba anamsihi mwana kuishi kulingana na yale waliyomfundisha.

Ushauri kutoka kwa wazazi unahusu mambo mengi. Unahusu kuwa mnyenyekevu na kumtumaini Mungu kikamilifu. Unahusu mwana kulinda moyo wake. Moyo wa mwana ni mahali anapofanya maamuzi. Ushauri unahusu mwana kusema hapana anapojaribiwa kufanya uovu. Hii inajumuisha kuiba na kupata utajiri kwa njia zisizo za uaminifu. Inajumuisha kukataa kushiriki na wengine. Inajumuisha kusema uongo, kuwa na wivu na kufanya ngono na mke wa mtu mwingine.

Ushauri pia ni kuhusu kuwa mwenye hekima. Watu huanza kuwa na hekima wanapomheshimu Mungu. Hekima ni kitu ambacho Mungu hutoa. Anataka wanadamu wote wawe nayo. Mungu hutoa hekima bure kwa wale wanaoiomba. Hili linafanywa wazi katika mashairi kuhusu hekima na katika Yakobo 1:5.

Hekima inaelezewa kama mwanamke anayeita kila mtu hadharani. Anawaalika wote kuja nyumbani kwake na kushiriki katika karamu. Hii inamaanisha kwamba watu husikiliza hekima na kutii mafundisho ya busara. Hivyo ndivyo watu wanavyopata hekima. Kutii maelekezo ya busara kunaleta afya, utajiri, mafanikio na heshima. Huo ndio mtindo wa maisha ambao wazazi wameona. Huo ndio mtindo wanaotaka maisha ya mwana wao kufuata.

Hekima pia inaelezewa kama kitu cha kwanza ambacho Mungu aliumba. Hekima ilikuwa na Mungu alipoumba ulimwengu. Hekima ilikuwa imejaa furaha na raha Mungu alipoumba ulimwengu na watu wote. Hii inaonyesha kwamba hekima pia inaweza kujifunzwa kwa kusoma uumbaji.

Mashairi kuhusu hekima huzungumzia upumbavu kuwa kinyume cha hekima. Upumbavu umeelezewa kama mwanamke asiyejua chochote na aliyejaa kiburi. Anawatendea wengine vibaya. Kama hekima, upumbavu pia unawaita kila mtu na kuwaalika kwenye karamu. Lakini kutii maagizo yake husababisha hatari, mateso, shida, aibu na kifo.

Mithali 10:1-30:33

Mashairi mengi, mithali na misemo zimekusanywa katika sehemu hii ya kitabu cha Mithali. Baadhi ziliandikwa au kukusanywa na watu ambao wametajwa majina yao. Hii inajumuisha Solomoni, Hezekia na Aguri. Nyingine ziliandikwa au kukusanywa na watu ambao hawajatajwa majina yao. Hii inajumuisha misemo ya kundi linaloitwa watu wenye hekima (Mithali 22:17 – 24:34).

Watu wanaweza kuwa na hekima wakati Mungu anapowapa hekima. Hii ilikuwa kweli katika kesi ya Sulemani. Hadithi kuhusu hili imeandikwa katika 1 Wafalme 3:1-15. Watu pia wanaweza kuwa na hekima kwa kusoma ulimwengu unaowazunguka. Hii inajumuisha kusoma mimea, wanyama, hali ya hewa, watu wengine na kila kitu ambacho Mungu aliumba. Wakati watu wanasoma, wanapata maarifa. Wanakuja kuelewa mambo mengi kuhusu jinsi maisha yanavyofanywa kazi. Haya ni masomo au mifumo ambayo wamegundua. Wakati maarifa na uelewa vinapounganishwa na heshima kwa Mungu, vinakuwa hekima ya kiungu.

Kwa mamia ya miaka huko Israeli, watu wenye hekima walishirikiana na wengine masomo na mifumo hii. Walishirikiana kupitia mashairi, misemo na methali. Mashairi, misemo na methali katika sehemu hii hutoa maelekezo kuhusu mambo mbalimbali. Mambo haya yanajumuisha hasira, wivu, mabishano, chakula, heshima, kuwa mnyenyekevu na kiburi. Yanajumuisha mahusiano katika vikundi vya familia, kati ya waume na wake na kati ya wazazi na watoto. Yanajumuisha mahusiano katika jamii, kati ya wanaume na wanawake na kati ya marafiki na majirani. Yanajumuisha pesa na mahusiano kati ya watu matajiri na watu maskini. Yanajumuisha masuala ya kazi, uvivu, kilimo, biashara na biashara. Yanajumuisha haki na masuala ya mahakama na serikali. Pia yanajumuisha akili, moyo, mdomo na masikio ya kila mtu. Maelekezo yote yanafundisha kuhusu kufanya yaliyo sahihi na ya haki.

Mithali 31:1-9

Kwenye sehemu hii ya kitabu cha Mithali, mama anazungumza na mwanawe. Haijulikani Mfalme Lemueli alikuwa nani lakini hekima ya mama yake ilitoka kwa Mungu. Baadhi ya ushauri wake ulikuwa kama ushauri wa baba katika Mithali 1 – 9. Alimwonya Lemueli kuhusu dhambi za kingono.

Sehemu kubwa ya ushauri wake ilikuwa kuhusu jinsi ya kutawala kwa busara kama mfalme. Ushauri wake ulikubaliana na sheria za Mungu kwa wafalme katika Kumbukumbu la Torati 17:17-20. Hii ilijumuisha kutokuwa na wake wengi. Ilijumuisha kukumbuka kile kilichoamriwa. Katika Israeli, hii ilikuwa Sheria ya Mose. Kusahau kulisababisha wafalme kuwatendea wengine vibaya.

Badala yake, Lemueli alipaswa kulinda na kusaidia watu maskini na wenye uhitaji. Hii inaelezewa kama kuwatetea watu ambao hawawezi kujitetea wenyewe. Kama kiongozi, Lemueli alikuwa na mamlaka zaidi kuliko watu wengine. Alipaswa kutumia mamlaka hii kuwajali wengine na kuwa wa haki.

Mithali 31:10-31

Sehemu ya mwisho ya kitabu cha Mithali ni shairi la alfabeti. Inamwelezea mtu ambaye amesikiliza hekima kama ilivyoelezwa katika Mithali 8:6.

Mtu huyu amejifunza masomo yaliyofundishwa katika kitabu cha Mithali. Mtu huyu ameweka masomo haya katika vitendo katika kila sehemu ya maisha yao.

Mashairi ya awali katika Mithali yanaelezea hekima kama mwanamke. Shairi hili linaelezea mtu huyu mwenye hekima kama mwanamke bora. Mtu huyu ni kama mwanamke ambaye ni hodari na mwenye akili. Anashughulikia kila kitu na kila mtu ambaye anawajibika kwake.

Anatoa kwa ukarimu kwa wale wanaohitaji msaada. Anapanga kwa makini na anafanya kazi kwa bidii sana. Yeye ni jasiri na hajali kuhusu siku zijazo. Wanafamilia wake na watu wa mji wake wanamwamini.

Ni wazi kwa kila mtu kwa jinsi anavyoishi kwamba anamheshimu Mungu. Hii inawafanya watu kumheshimu. Haheshimiwi kwa kuwa mrembo au kuwa na mvuto. Anaheshimiwa kwa sababu moyoni mwake na katika matendo yake yeye ni mwenye hekima.